

บุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์
ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก¹

COMMUNICATION PERSONALITY OF SIGN LANGUAGE INTERPRETERS
ON TELEVISION PROGRAMS AND ITS IMPACTS ON PERCEPTION
OF PEOPLE WITH HEARING DISABILITIES

สิญาทิพย์ เพ็ญนภักตร์²

Siyathip Pienpak

Article History

Received: 03/14/2023; Revised: 05/02/2023; Accepted: 05/17/2023

<https://doi.org/10.14456/jsmt.2023.11>

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก 2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดย 1. ศึกษาเทปรายการข่าวที่มีบริการล่ามภาษามือ ที่ออกอากาศช่วงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2564 - 30 เมษายน พ.ศ. 2564 จำนวน 3 สถานี ได้แก่ ไทยทีวีสี ช่อง 3 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 และ สถานีโทรทัศน์โมโน 29 สถานีละ 7 เทป 2. สัมภาษณ์เชิงลึกล่ามภาษามือ จำนวน 8 คน และ 3. สนทนากลุ่มกับคนหูหนวก รวม 12 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลิกภาพการสื่อสารของล่ามภาษามือที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก แบ่งเป็น 1.1 บุคลิกภาพภายในคือ ความมั่นใจ และการมีสมาธิ 1.2 บุคลิกภาพภายนอก คือ การแสดงออกทางสีหน้า แววตาและการถ่ายทอดอารมณ์ รูปปากขณะแปล การแต่งกาย แต่งหน้า ทำผม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพภายใน คือ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษามือ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่แปล ทักษะภาษาไทย และมีภาพลักษณ์ภายนอกที่ดี ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพภายนอก คือ รูปแบบรายการ เนื้อหาข่าว ผู้ประกาศข่าว บุคลิกของล่ามภาษามือ ประสบการณ์ล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ หูฟังและเสียง นโยบายของสถานี และสังกัด

คำสำคัญ: บุคลิกภาพ; รายการโทรทัศน์; ล่ามภาษามือ

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนประเภท Investigator-Initiated Project จากสายงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์, หัวหน้าหลักสูตรการสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Lecturer, Head of Performing Arts in Digital Communication, Faculty of Communication Arts, Dhurakij Pundit University

Email: siyathip.pie@dpu.ac.th *Corresponding author

ABSTRACT

The objectives of the research are (1) to study the communication personality of sign language interpreters on television programs and its impacts on the perception of people with hearing disabilities and (2) to study factors affecting the communication personality of sign language interpreters on such television programs. This is a quantitative research involving the following: (1) study of videotapes of news program with sign language interpretation service, aired between 1 March 2021 and 30 April 2021, of three TV stations, i.e. Thailand TV Channel 3, Channel 7 HD, and MONO 29 Channel, 7 videotapes each, (2) in-depth interview with 8 sign language interpreters, and (3) focus group discussion with 12 people with hearing disabilities.

The finding reveals the following:

1. The communication personality of sign language interpreters with impacts on the perception of people with hearing disabilities can be grouped into (1.1) internal personality, consisting of the interpreter's confidence and concentration and (1.2) external personality consisting of the interpreter's facial and eye expression, conveyance of emotion, lip movements while interpreting, face makeup, and hair style.

2. Factors that affect the communication personality of sign language interpreters consist of (2.1) internal factors, including the interpreter's knowledge of sign language words, knowledge of the news contents interpreted, Thai language skills, and positive external appearances and (2.2) external factors, comprising the program format, news contents, and newscasters, as well as the interpreter's personality, experience in television programs, ear-phone and vocal quality, TV station policy, and organization that the interpreter is affiliated with.

Keywords: personality; television program; sign language interpreter

1. บทนำ

คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย หมายถึง (1) หูหนวก (2) หูตึง และ (3) ความพิการทางการสื่อความหมาย คือ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องทางการสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น (ประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ, 2552) โดยพบว่าปี พ.ศ. 2564 มีสถิติสูงมากเป็นอันดับ 2 ของจำนวนคนพิการทั้งหมด 392,359 คน (รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย, 2564) โดยคนหูหนวกใช้ “ภาษามือ” เป็นวิธีหลักในการสื่อสารด้วยตนเอง แต่ทว่าเมื่อเปิดรับสื่อโทรทัศน์ต้องมีบริการเพื่อคนพิการ ได้แก่ 1) คำบรรยายแทนเสียง โดยการรับรู้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านเป็นหลัก และ 2) ล่ามภาษามือ การรับรู้ของคนหูหนวกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การแปล การใช้ภาษามือ และการแสดงออกทางสีหน้า แววตา รวมถึงบุคลิกภาพของล่ามภาษามือประกอบกัน ซึ่ง “บุคลิกภาพ” เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก สอดคล้องกับที่ มณีรัตน์ ศิริปัญญา (2557) พบว่า ล่ามภาษามือที่คนหูหนวกต้องการคือ ควรแสดงสีหน้า ท่าทางให้มีความชัดเจน เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้คนหูหนวกเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหา และอารมณ์ของเรื่องราวได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้การแสดงสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ของล่ามภาษามือในโทรทัศน์แต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ ในข้อมูลข่าวสารของคนหูหนวกแตกต่างกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพในการสื่อสาร และปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก โดยผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับองค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับคนหูหนวก อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือ เพื่อส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวกเพิ่มมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์

3. การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร หรือ การสื่อความหมาย (Communication) เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “communio” หมายถึง พร้อมกัน หรือ ร่วมกัน (common) หมายความว่า เมื่อมีการสื่อสารระหว่างกันเกิดขึ้น คนเราพยายามที่จะสร้าง “ความพร้อมกัน หรือความร่วมมือกัน” ทางด้านความคิด เรื่องราว เหตุการณ์ ทัศนคติ ฯลฯ กับบุคคลที่เรากำลังสื่อสารด้วย (ศุภชัย วัชรธรรมการ เรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553)

แบบจำลองการสื่อสาร การวิจัยครั้งนี้ ได้นำแบบจำลองการสื่อสารของ David Berlo ซึ่งเป็นผู้คิดกระบวนการสื่อสารไว้ในรูปแบบจำลอง S M C R Model ประกอบด้วย (Berlo, 1960 อ้างถึงใน มณีรัตน์ ศิริปัญญา, 2557)

1. ผู้ส่ง (Source) ต้องมีความสามารถในการเข้ารหัส (Encode) เนื้อหาข่าวสาร มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และมีความสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้นให้เหมาะสม และถ่ายทอดระดับความรู้ของผู้รับ
2. ข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร
3. ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึง วิธีการที่จะส่งข่าวสาร โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น การฟัง การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น
4. ผู้รับ (Receiver) ต้องมีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการถอดรหัสสาร (Decode) มีทัศนคติ ความรู้ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งจึงจะทำให้การสื่อสารนั้นได้ผล

อุปสรรคในการสื่อสาร การสื่อสารนั้นมีทั้งที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยอุปสรรคของการสื่อสาร สรุปไว้ดังนี้ (คณะกรรมการวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร, 2549 อ้างถึงใน สุทธิวรรณ อินทะกนก, 2559)

1. ผู้ส่งสาร สาเหตุที่ทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล ได้แก่ ความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะ สภาพร่างกายและจิตใจ เป็นต้น
2. สาร ปัญหาจากสาร ได้แก่ การสื่อสารที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก มีรายละเอียด มีคำศัพท์เฉพาะ และบุคลิกลักษณะและลีลาการใช้ภาษาของแต่ละคนก็มีผลต่อการสื่อสาร เช่น คนใจร้อนมักพูดเร็ว จนทำให้สารบางส่วนขาดหายไป
3. สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร หากใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพหรือไม่เหมาะสม
4. ผู้รับสาร การสื่อสารจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้รับสารว่ามีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้องการหรือไม่ ดังนั้นสาเหตุที่ทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลเนื่องจากผู้รับสารขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถ 2) บุคลิกลักษณะ 3) ทัศนคติ 4) สภาพร่างกายและจิตใจ

การสื่อสารเพื่อให้บรรลุผลนั้น จำเป็นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้การสื่อสารของคนพิการที่มีข้อจำกัดบางประการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผู้ที่อยู่ในกระบวนการสื่อสารต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจร่วมกัน การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการสื่อสารของคนหูหนวก นำเสนอรายละเอียด ดังนี้

การสื่อสารของคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย มีดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542)

1. การพูด (Speech) เหมาะสำหรับคนหูตึงเล็กน้อยไปถึงหูตึงปานกลาง
2. ภาษามือ (Sign language) เหมาะสำหรับคนที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวก ส่วนประกอบของภาษามือมีอยู่ 5 อย่าง คือ 1. ท่ามือ 2. ระดับของมือ 3. ทิศทางการหันของมือ 4. การเคลื่อนไหวของมือ และ 5. การแสดงสีหน้า
3. การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger spelling) โดยทำแต่ละท่ามีความหมายเท่ากับตัวอักษร 1 ตัว ในภาษาไทยตั้งแต่ ก ถึง ฮ เมื่อต้องการจะสะกดคำหรือประสมอักษร “ผู้พูด” จะแสดงท่ามือของตัวอักษรเหล่านั้นติดต่อกันจนจบ
4. การอ่านริมฝีปาก (Lip reading) การเดาคำพูดโดยการสังเกตจากลักษณะการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูด
5. ทำแนะนำคำพูด (Cued speech) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวกโดยผู้พูดจะแสดงท่ามือในลักษณะต่างๆ ประกอบคำพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของการพูดได้ดียิ่งขึ้น
6. การสื่อสารรวม (Total communication) โดยใช้วิธีสื่อสารหลายวิธีรวมกันกับการพูด หรือใช้วิธีพูดรวมกับภาษามือและภาษาท่าทางอื่น ๆ

นอกจากนี้เพื่อให้คนพิการสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ พ.ศ. 2559 เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้กล่าวถึงบริการเพื่อคนพิการสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คือ

1. บริการล่ามภาษามือ คือ บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีการบรรยายด้วยภาษามือในขณะเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูด หรือเสียงประกอบขึ้น เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์ ได้มากขึ้น
2. บริการคำบรรยายแทนเสียง คือ บริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือตัวอักษร สัญลักษณ์ ภาพ หรือทางเลือกอื่นที่แสดงขึ้นในช่วงเวลาเดียวกับที่รายการมีเสียงพูดหรือเสียงประกอบเกิดขึ้น และผู้รับชมสามารถเปิดหรือปิดบริการดังกล่าวด้วยตนเองได้

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์หลักมุ่งศึกษาล่ามภาษามือในรายการข่าวว่ามี การเข้ารหัสสาร คือ ภาษามือ ควบคู่กับการใช้ บุคลิกภาพทั้งภายใน ได้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ และบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ การแสดงทางสีหน้า แววตา เพื่อสื่อความหมาย ผ่านสื่อโทรทัศน์ ไปยังผู้รับสารโดยการวิจัยครั้งนี้ คือ คนหูหนวก เพื่อสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า บุคลิกภาพของล่ามภาษามือ มีผลกับการรับรู้ของคนหูหนวกหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

“บุคลิกภาพ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Personality” มาจากภาษาละตินว่า “Persona” ซึ่งมีความหมายตรงกับคำว่า “Mask” ที่แปลว่า “หน้ากาก” (ศูนย์นวัตกรรมการศึกษาตลอดชีวิต, 2553)

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก (รุ่ง ศรีอำภพร, 2558)

บุคลิกภาพภายใน ได้แก่ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่มองเห็นได้ยาก เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความมั่นใจในตนเอง การเห็นคุณค่าในตัวเอง

บุคลิกภาพภายนอก ได้แก่ ลักษณะตัวของบุคคลที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย (การจัดแต่งทรงผม ใบหน้า เสื้อผ้า เครื่องประดับ) อากัปกริยา ท่าทาง การวางตัว (การเดิน การยืน การนั่ง) และการพูด (การออกเสียง สำเนียง ภาษา)

บุคลิกภาพกับการสื่อสาร ผลการศึกษาของ Dr. Albert Mehrabian (อ้างถึงใน ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร, 2565) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียในลอสแอนเจลิส ที่ว่า ความรู้สึก ทศนคติ และความเชื่อของผู้ฟัง เป็นผลมาจากคำพูดของผู้พูดเพียงส่วนน้อย แต่จะมาจากน้ำเสียงและภาษากายของผู้พูดเป็นส่วนใหญ่ และได้สรุปผลการศึกษาและทฤษฎี Mehrabian

Communication Theory ว่า ความเข้าใจในความหมาย อารมณ์ และความรู้สึกของผู้ฟังนั้น ร้อยละ 7 มาจากคำพูด ร้อยละ 38 มาจากน้ำเสียง และร้อยละ 55 มาจากภาษากายของผู้พูด

โดยภาษากาย มี 5 ประเภท คือ (ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 2553)

1. สายตา (Eye Contact) เป็นสิ่งที่ส่งผ่านอารมณ์ความรู้สึกว่าขณะนั้นรู้สึกอย่างไร
2. สีหน้า (Facial Expression) การส่งข่าวสารทางใบหน้า เช่น ความสุข ความพอใจ ดีใจ เศร้า เสียใจ
3. การเคลื่อนไหวทางร่างกาย (Body Movement) คือ การวางท่าทาง และการแสดงท่าทางประกอบ
4. น้ำเสียง (Tone of Voice) น้ำเสียงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสุขภาพ หรือไม่สุขภาพของผู้พูดได้
5. จังหวะการหายใจ (Rhythm of Breathe) สามารถทำนายบุคลิกภาพว่าอยู่ในภาวะอารมณ์ใด

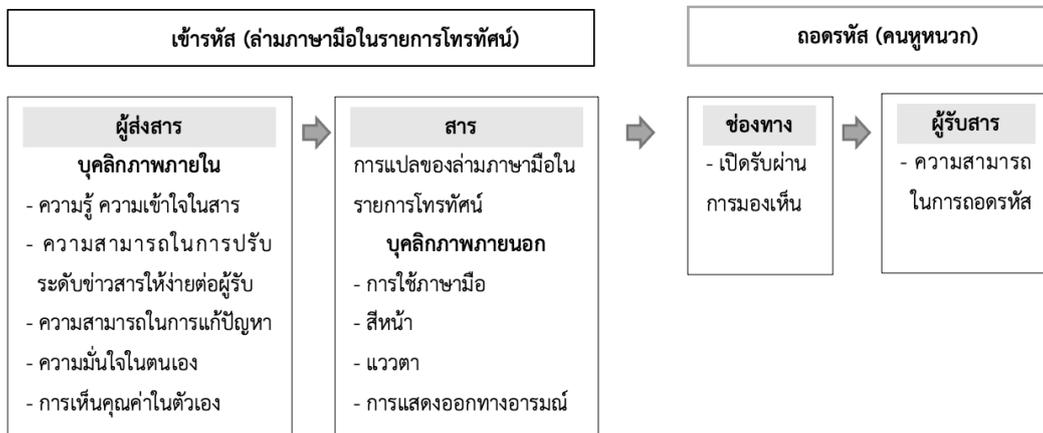
การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือ ว่าบุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพภายนอกที่สำคัญมีอะไร ส่งผลต่อการสื่อสารหรือไม่ และบุคลิกภาพขณะปฏิบัติหน้าที่ของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์มีผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวกมากน้อยเพียงใด

4. กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมจากแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดของการวิจัย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 การวิเคราะห์บุคลิกภาพของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ โดยศึกษาเทปรายการข่าวที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2564 ถึง 30 เมษายน 2564 โดยศึกษาสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 สถานีไทยทีวีสีกองทัพบก ช่อง 7 และ สถานีโทรทัศน์โมโน 29 สถานีละ 7 เทป รวมเป็น 21 เทป

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 8 คน มีเกณฑ์ดังนี้ 1) ประสบการณ์กลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์ 1-3 ปี จำนวน 4 คน และ 2) ประสบการณ์กลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน ทั้งนี้ประสบการณ์ของกลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่แตกต่างกัน ทำให้ได้ความคิดเห็นที่แตกต่างในด้านกระบวนการแปล การใช้บุคลิกภาพเพื่อการสื่อสารขณะแปล และการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าของกลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากคนหูหนวก โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล กลุ่มละ 6 คน จำนวน 2 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 12 คน

2. ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหาและเวลา ศึกษารายการโทรทัศน์ที่มีบริการกลุ่มภาษามือ โดยเลือกรายการข่าวที่ออกอากาศระหว่างวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2564 ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2564 เท่านั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้

3.1 แบบสังเกต เป็นเครื่องมือในการศึกษาเทปรายการโทรทัศน์

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มภาษามือ การสนทนากลุ่มกับกลุ่มคนหูหนวก และการสังเกตบุคลิกภาพของกลุ่มภาษามือจากเทปรายการโทรทัศน์แล้ว ผู้วิจัยจะนำคำตอบและความคิดเห็นมาถอดความจำแนกหมวดหมู่ตามความเป็นจริงของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่มตามประเด็นหลักโดยไม่มีอคติจากนักวิจัยเข้าไปเกี่ยวข้อง จากนั้นนำข้อมูลมาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย

6. ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ข้อ 1. ศึกษาบุคลิกภาพในการสื่อสารของกลุ่มภาษามือในรายการโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก

กลุ่มภาษามือมีบทบาทหน้าที่ในการแปล “เสียงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข่าว” โดยใช้ภาษามือเพื่อให้เกิด “ภาพ” และ “เสียง” ไปยังคนหูหนวกผ่านไวยากรณ์ของภาษามือ 5 องค์ประกอบ คือ การวางมือ ตำแหน่งการวางมือ ท่ามือ การเคลื่อนไหว และสีหน้า โดยเฉพาะสีหน้าที่รวมถึงแวตตาและการถ่ายทอดอารมณ์ที่เป็น “บุคลิกภาพในการสื่อสาร” เปรียบเสมือน “เสียง” ที่คนหูหนวกไม่ได้ยิน บุคลิกภาพในการสื่อสารของกลุ่มภาษามือที่สำคัญต่อการรับรู้ของคนหูหนวก สรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพภายใน คือ

1.1 ความมั่นใจ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มภาษามือที่แปลรายการข่าวทางโทรทัศน์และเป็นรายการสด กลุ่มภาษามือต้องมีความมั่นใจในตนเองสำหรับการแปลในเทปนั้น ๆ

1.2 สมาน เพราะธรรมชาติของรายการข่าว ผู้ประกาศจะอ่านข่าวเร็ว จบข่าวหนึ่ง ต่ออีกข่าวหนึ่ง ดังนั้นกลุ่มภาษามือต้องฟังจับประเด็น แปลข่าวที่ 1 จบ ฟัง จับประเด็น แปลข่าวที่ 2 ต่อ ดังนั้นการมีสมาธิจึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. บุคลิกภาพภายนอก ที่ส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวกที่สำคัญ ได้แก่

2.1 การแสดงออกทางสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ ทำให้คนหูหนวกเข้าใจเนื้อหา รวมถึงความรู้สึกที่มาพร้อมกับข่าวนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น ข่าวสถานการณ์โควิด-19 การที่กลุ่มภาษามือใช้สีหน้าแตกต่างกันส่งผลต่อการรับรู้ที่แตกต่างกัน เปรียบเทียบดังนี้ กลุ่มภาษามือคนที่ 1 สีหน้าแวตตาการถ่ายทอดอารมณ์ชัดเจน ภาษามือทำให้รับรู้ถึงเนื้อหาของข่าว สีหน้าทำให้ทราบว่าเรื่องนี้เป็นสถานการณ์ที่สำคัญ ต้องระมัดระวัง กลุ่มภาษามือคนที่ 2 ใช้สีหน้านิ่ง ๆ อาจทำให้รับรู้ว่าเป็นการรายงานข่าวทั่วไป ซึ่งการสื่อ

อารมณ์ของข่าวที่แตกต่างกัน ระดับการแสดงออกที่ต่างกันมีผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวก ประกอบกับขณะดูรายการข่าวคนหูหนวกจะดูภาพประกอบและดูล่ามภาษามือ ดังนั้น ถ้าล่ามภาษามือไม่แสดงสีหน้าหรือแสดงออกน้อย คนหูหนวกจะมีความสงสัยว่าทำไมภาพข่าวกับการแสดงสีหน้าของล่ามภาษามือถึงไม่สอดคล้องกัน โดยคนหูหนวกแสดงความคิดเห็นว่าล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ปัจจุบันมีการแสดงออกทางสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ เฉลี่ยเพียง 30% เท่านั้น ต้องการให้มีการแสดงออก 50% เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น

2.2 รูปปากของล่ามภาษามือขณะแปล ธรรมชาติของคนหูหนวกนั้นไม่จำเป็นต้องมีรูปปากเพราะเพียงภาษามือสามารถเข้าใจได้ แต่สำหรับคนหูตึงจะดูรูปปากประกอบภาษามือเพื่อให้เข้าใจเพิ่มมากขึ้น ในการแปลของล่ามภาษามือแต่ละคนจะมีรูปปากและจังหวะการใช้ที่แตกต่างกัน บางคนใช้รูปปากที่ชัดและขยับปากค่อนข้างมากระหว่างแปล ทำให้สีหน้ามีความชัดเจนขึ้น แต่อีกมุมหนึ่งคือดึงดูดสายตาเกินไป ขณะที่บางคนมีขยับปากปานกลางถึงเล็กน้อยให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ บางคนจะนิ่งรูปปากไม่ขยับอาจให้ความรู้สึกอึดอัดเพราะดูเกร็งจนเกินไป

2.3 การแต่งกาย เนื่องจากคนหูหนวกรับรู้ด้วยสายตา การแต่งกายของล่ามภาษามือมีผลทำให้คนหูหนวกเห็นภาษามือได้ชัดเจน สามารถมองได้นาน ๆ โดยไม่ส่งผลต่อสุขภาพของสายตา การแต่งกายที่เหมาะสม สรุปได้ดังนี้ 1) เสื้อผ้า เลือกสีของสลุทที่ตัดกับสีผิวและไม่กลืนกับสีของฉากหลัง เสื้อตัวในเป็นสีพื้น ไม่ควรเน้นเสื้อคอวี เสื้อผ้าที่สีฉูดฉาด หรือเน้นทรวดทรงมากเกินไป เพราะจะรบกวนสายตาของคนหูหนวก 2) เครื่องประดับ ไม่ควรใส่เครื่องประดับ หรือสิ่งที่รบกวนสายตาของคนหูหนวก จะทำให้คนหูหนวกหันเหความสนใจมาอยู่ที่เครื่องประดับมากกว่าดูเนื้อหาที่แปล เช่น วันลอยกระทง ล่ามภาษามือใส่ดอกไม้ที่หูคนหูหนวกกล่าวว่า “ดอกไม้เด่นเกินมือแล้ว”

2.4 การแต่งหน้า ทำให้องค์ประกอบบนหน้ามีความชัดขึ้น เช่น กรณีล่ามภาษามือเล็กคิ้ว การมีทรงคิ้วที่ชัดเจนทำให้เห็นสีหน้าชัด หรือการแต่งตาเพื่อให้เห็นดวงตาที่ชัดขึ้น ทั้งนี้ในภาพรวมควรแต่งแต่พอดี ไม่ใช่สีสันมากเกินไป ทั้งนี้พบว่า ล่ามภาษามือส่วนใหญ่ไม่แต่งหน้า มีบางสถานีโดยเฉพาะสถานีที่มีล่ามภาษามือแบบประจำ จะมีการแต่งหน้าที่ชัดเจน

2.5 ทรงผม ในการแปลทุกอย่างบนใบหน้าและการแสดงออกทางสีหน้าของล่ามภาษามือต้องชัดเจน ดังนั้น ไม่ควรทำผมปิดบังบนใบหน้า เปิดหน้าผากเพื่อให้เห็นรูปคิ้ว ดวงตาที่ชัดเจน มัดผมหรือเก็บผมเพื่อให้เห็นพื้นที่คอสีเล็กน้อย มีบางกรณีล่ามภาษามือปล่อยผมยาวปิดมาไว้ด้านหลัง ถึงแม้จะกลืนกับสีเสื้อผ้า แต่ก็ทำให้เห็นช่วงคอไม่ชัด และดูไม่สบายตา

ข้อ 2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพภายในด้าน **ความมั่นใจของล่ามภาษามือ** สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับภาษามือ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าวที่จะแปล มีทักษะภาษาไทยดี

2. ภาพลักษณ์ภายนอก เช่น การแต่งกาย แต่งหน้า ทรงผม เพราะจะส่งเสริมให้ล่ามภาษามือมีบุคลิกภาพที่ดีในการแปล และทำให้คนหูหนวกรับรู้ในสิ่งที่ต้องการสื่อได้ชัดเจนมากขึ้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพภายในด้าน **สมาธิ** พบว่า เสียงอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับข่าวมีผลต่อสมาธิของล่ามภาษามือ เช่น เสียงผู้ประกาศข่าวคุยกันระหว่างมีสเก็ป เสียงเจ้าหน้าที่ในห้องส่ง หรือเจ้าหน้าที่เดินผ่านหน้ากล้อง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ล่ามภาษามือเสียสมาธิ แปลหลุด และบางกรณีอาจกระวนกระวาย ซึ่งคนหูหนวกสามารถจับสังเกตได้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพภายนอกในการสื่อสารของล่ามภาษามือ **ด้านสีหน้า แววตา และอารมณ์** สรุปได้ดังนี้

1. **รูปแบบรายการ** พบว่า รายการข่าว มี 2 รูปแบบ คือ อ่านข่าวและเล่าข่าว ต่างกันคือ การเล่าข่าวผู้ประกาศข่าวย่อยข้อมูลมาเรียบร้อยแล้ว เสียงที่เข้าหูจึงเป็นรายละเอียดที่ชัดเจน อ่านข่าว ผู้ประกาศจะอ่านเร็ว ๆ ล่ามทำหน้าที่แปล ถ่ายทอดอย่างเดียว และบางครั้งกว่าข้อมูลจะครบล่ามต้องดึงมือให้ช้าลงเพื่อรอเนื้อหาข่าว

2. **เนื้อหาข่าว** ในการแปลล่ามภาษามือจะแสดงออกทางสีหน้า แววตา อารมณ์ไปตามเนื้อหาของข่าวเป็นหลัก โดยข่าวแต่ละประเภทจะมีการแสดงออกแตกต่างกัน เช่น ข่าวในพระราชสำนักล่ามภาษามือต้องนิ่ง ในขณะที่ข่าวอาชญากรรมล่ามภาษามือต้อง

แสดงอารมณ์ในเนื้อชานนั้นว่าเป็นอย่างไรตกใจ เสียใจ เป็นต้น และต้องเปลี่ยนสีหน้า แวตา อารมณ์ให้ทันเมื่อมีข่าวใหม่เข้ามา ทั้งนี้ ปัญหาในการแปลของล่ามภาษามือ คือ กรณีที่เนื้อหาข่าวค่อนข้างเยาะ ล่ามภาษามืออาจกังวลในการเก็บข้อมูลให้ครบ ทำให้บางครั้งสีหน้าอาจหายไป กรณีข่าวใหม่ หรือเรื่องที่ไม่คุ้นเคย ค่าบางค่าไม่มีภาษามือ ดังนั้นถ้าล่ามภาษามือได้ทราบประเด็นข่าวหรือมีสคริปต์ข่าว จะสามารถเตรียมตัวล่วงหน้าว่าจะใช้มือแบบใด

3. ผู้ประกาศข่าวแต่ละท่านจะมีบุคลิกการอ่านข่าวที่แตกต่างกัน ซึ่งบุคลิกดังกล่าวส่งผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือเช่นกัน สรุปได้ดังนี้ 1) น้ำเสียง ผู้ประกาศข่าวน้ำเสียงจริงจังท่ามือของล่ามภาษามือจะกระชับ ห้วน ๆ ถ้าผู้ประกาศข่าวน้ำเสียงนุ่มนวล ท่ามือของล่ามภาษามือจะช้าลง 2) การอ่านข่าวของผู้ประกาศ พบว่า ส่วนใหญ่การอ่านข่าวของผู้ประกาศข่าวจะนิ่ง จะไม่มีอารมณ์คล้อยตามกับเนื้อหาของข่าว สิ่งที่ล่ามภาษามือแปลถ่วงตามผู้ประกาศข่าว “ก็เหมือนกับ เสียงมา...มือไป” โดยที่คนหูหนวกจะไม่รู้อารมณ์ที่อยู่ในเนื้อหาของข่าวว่ามีเรื่องของความเสียใจ ความดีใจ ความสงสัย ดังนั้น ล่ามภาษามือต้องสื่ออารมณ์ ความรู้สึกไปตามเนื้อหาของข่าว ทั้งนี้ปัญหาที่พบจากการแปล คือ ผู้ประกาศข่าวใช้คำที่ซับซ้อน เข้าใจยาก การแบ่งวรรคตอนที่ทำให้คำ ๆ หนึ่งเกิดความเข้าใจผิด การตัดคำ การใช้คำย่อ อ่านข่าวค่อนข้างเร็ว และการพูดวนไปวนมา จบไม่ลง ทำให้ล่ามภาษามือไม่เข้าใจเนื้อหา เก็บข้อมูลไม่ทัน และภาษามือที่ใช้จะวนไปวนมา 3) การส่งอารมณ์ ถ้าผู้ประกาศข่าวนุกเสียดล่ามภาษามือจะสีหน้าสนุก แต่ถ้าเศร้าล่ามภาษามือจะเศร้า แสดงให้เห็นว่าผู้ประกาศข่าวส่งอารมณ์มากเท่าใด ล่ามภาษามือสามารถสื่อสารสีหน้า แวตา อารมณ์ได้ชัดเจนมากขึ้นเท่านั้น

4. บุคลิกของล่ามภาษามือ พบว่า บุคลิกภาพในการแปลจะสอดคล้องกับบุคลิกส่วนตัวของล่ามภาษามือ กล่าวคือ ถ้าล่ามภาษามือมีบุคลิกแบบหน้าหนึ่ง ๆ การแปลภาพรวมหน้าจะนิ่ง มีการแสดงทางสีหน้าค่อนข้างน้อย แต่ถ้าล่ามภาษามือมีบุคลิกหน้ายิ้ม ขณะแปลหน้าจะยิ้มเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า บุคลิกส่วนตัวของล่ามภาษามือจะสะท้อนออกมาในบุคลิกในการสื่อสารของล่ามภาษามือเช่นกัน

5. ประสบการณ์ล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ เนื่องด้วยรายการข่าวเป็นรายการสดและข่าวที่มามีหลากหลาย ดังนั้น “ล่ามภาษามือที่ดีต้องจับอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดให้ได้ แปลยังใจให้เห็นเป็นภาพ” ดังนั้น ล่ามภาษามือต้องมีทักษะการฟัง การตีความ การใช้ภาษามือการแปล การปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอด ประสบการณ์ช่วยให้สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดีขึ้น

6. หูฟังและเสียง ที่นั่งแปลของล่ามภาษามือมี 2 แบบ คือ นั่งห้องส่งเดียวกับผู้ประกาศข่าวจะได้ยินเสียงจากผู้ประกาศข่าวโดยตรง ส่วนกรณีนั่งในห้องส่วนตัวล่ามภาษามือจะได้ยินเสียงผ่านหูฟังหรือลำโพง ดังนั้นเสียงที่ล่ามภาษามือได้ยินต้องชัด แต่ปัญหาที่พบ คือ ช่วงสื่อบุ สัมภาษณ์สด หรือเสียงที่มาจากทางบ้าน ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ปล่อยเสียงเข้าหูล่ามภาษามือ หรือไม่เปิดลำโพงล่ามภาษามือจะไม่ได้ยิน เมื่อไม่ได้ยินเสียงจะไม่สามารถแปลได้ หรือต้องเดา ทำให้สีหน้ากังวล มีขมวดคิ้ว ตกหล่นบ้าง ทำให้คนหูหนวกรู้สึกว้า “แปลอะไร”

ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพภายนอก **ด้านการแต่งกาย การแต่งหน้า และทรงผม** สรุปได้ดังนี้

1. นโยบายของสถานี สถานีโทรทัศน์ใช้ระเบียบการแต่งกายของล่ามภาษามือตามระเบียบของ สำนักงาน กสทช. และมีการเตรียมช่างแต่งหน้าและช่างทำผมไว้ให้ แต่ส่วนใหญ่ล่ามภาษามือจะเตรียมเครื่องแต่งกายไปเอง ทั้งนี้ในแต่ละสถานี พบว่า มีความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งกายของล่ามภาษามือไม่ถูกต้องตรงกัน เช่น ให้ใส่เสื้อตัวในสีขาว สูทสีอ่อน ซึ่งกรณีนี้ล่ามภาษามือจะชี้แจงให้สถานีทราบถึงการแต่งกายที่เหมาะสม แต่บางสถานีเน้นภาพลักษณ์ความสวยงามจะให้ล่ามภาษามือแต่งตามนโยบายของสถานีเป็นหลัก ซึ่งบางครั้งอาจไม่เหมาะสมในการแปลภาษามือ เช่น เสื้อลายดอก เสื้อผ้าสีอ่อน เป็นต้น

2. สังเกต กรณีล่ามภาษามือเป็นล่ามประจำ สถานีจะให้สิทธิเหมือนเป็นผู้ประกาศข่าวคนหนึ่ง จัดชุด เตรียมสุท แต่งหน้าทำผมปกติ เพราะล่ามภาษามือเป็นเหมือนภาพลักษณ์ของสถานี ส่วนล่ามภาษามืออิสระนั้น สถานีมีจัดบริการไว้ให้ แต่ส่วนใหญ่ล่ามภาษามือจะเตรียมเสื้อผ้า แต่งหน้า ทำผมไปเอง เพราะกรณีไปแต่งหน้าทำผมบางสถานี จะมีลักษณะ “คุณมา...เราทำ เพราะปฏิเสธไม่ได้”

7. อภิปรายผล

บุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ เป็นการผสมผสานระหว่างบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลกับการสื่อสารผ่านภาษามือเพื่อ “สื่อความหมาย” และส่ง “เสียง” ไปยังคนหูหนวก โดยบุคลิกภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกันมีผลมาจากปัจจัยที่แตกต่างกัน ดังนี้

เริ่มจากบุคลิกภาพภายใน...สู่บุคลิกภาพภายนอก

บุคลิกภาพภายในของล่ามภาษามือที่สำคัญคือ “ความมั่นใจในตนเอง” ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนออกไปยังบุคลิกภาพภายนอกผ่านสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างชัดเจน ความมั่นใจของล่ามภาษามือนี้นี้มีผลจากปัจจัยหลายด้าน อาทิ ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการแปล ทั้งความรู้เกี่ยวกับภาษามือ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาข่าว ทักษะภาษาไทยทั้งการฟัง การอ่าน และการตีความที่ดี นอกจากนี้ล่ามภาษามือต้องมีความมั่นใจในภาพลักษณ์ภายนอกของตนเองทั้งการแต่งกาย แต่งหน้า ทรงผม ซึ่งสอดคล้องกับ อารดา ครุจิต (2560) กล่าวว่า ทักษะของล่ามภาษามือทางโทรทัศน์ คือ มีความรู้และเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่แปล ทักษะภาษาไทยและภาษามือไทยถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารของ เดวิด เค เบอร์ลิ (1960 อ้างถึงใน เขมนิจ จามิกรณ์ และคณะ, 2563) กล่าวว่า การสื่อสารจะประสบความสำเร็จผู้สื่อสารต้องมีความรู้ และความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง อันจะทำให้ผู้สื่อสารเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนั้นบุคลิกภาพภายในอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ “สมาธิ” เพราะในแต่ละเบรคล่ามภาษามือต้องแปลข่าวอย่างต่อเนื่องหลายข่าว ลักษณะการแปลคือ ข่าวเก่าจบ ข่าวใหม่มา ล่ามภาษามือต้องฟังเสียงผู้ประกาศข่าว จับประเด็น ตีความ ดูภาพประกอบ สบตากับกล้อง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในช่วงระยะเวลาที่มีหน่วยเป็นวินาที ดังนั้น ถ้าล่ามภาษามือสมาธิหลุดในช่วงใดช่วงหนึ่งอาจทำให้พลาดประเด็นสำคัญไป แปลเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน และมีผลต่อสีหน้าที่แสดงออก ซึ่งตรงจุดนี้เป็นสิ่งที่คนหูหนวกสามารถสังเกตเห็นได้ และอาจมีผลต่อการเปลี่ยนช่องไปดูรายการอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวินารถ หงษ์ประยูร (2558) ที่กล่าวว่า ล่ามภาษามือ ต้องใช้ทั้งสีหน้า ท่าทาง มือ และต้องใช้สมาธิอย่างมาก

บุคลิกภาพภายนอก...สื่อสารผ่านบุคลิกของคุณ

จากประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (2560) เกี่ยวกับ มาตรฐานการให้บริการล่ามภาษามือ ระบุขนาดของบริการล่ามภาษามือให้มีอัตราส่วนล่ามภาษามือไม่น้อยกว่า 1/12 ของจอโทรทัศน์ ซึ่งจอล่ามภาษามือขนาดดังกล่าวมีขนาดค่อนข้างเล็ก ดังนั้นสิ่งที่จะทำให้คนหูหนวกรับรู้ข่าวสารได้มากที่สุด คือ ทูทของค์ประกอบต้องสนับสนุนให้คนหูหนวกเห็นได้ชัดเจนผ่านบุคลิกภาพภายนอกของล่ามภาษามือ คือ 1. การแสดงออกทางสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ และ 2. การแต่งกาย แต่งหน้า ทรงผม

1. การแสดงออกทางสีหน้า แววตา และอารมณ์ เป็นเสมือน “เสียง” ที่ทำให้คนหูหนวกทราบข่าวนั้นมาพร้อมกับความรู้สึกอะไร ความสุข ความเศร้า ตื่นเต้น เรื่องร้ายแรง หรือเรื่องปกติธรรมดา ดังนั้น ล่ามภาษามือควรแสดงออกทางสีหน้าที่สอดคล้องกับเนื้อหาของข่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ ศิริปัญญา (2557) ที่กล่าวว่า ล่ามภาษามือควรแสดงสีหน้าที่ทำให้มีความชัดเจน เพราะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนหูหนวกเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหา และอารมณ์ของเรื่องราวมากขึ้น

ทั้งนี้ปัจจัยส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการแสดงออกทางสีหน้าของล่ามภาษามือ ได้แก่ รูปแบบรายการ เนื้อหาข่าว ผู้ประกาศข่าว บุคลิกของล่ามภาษามือ ซึ่งทุกปัจจัยส่งผลต่อเนื่องถึงกัน กล่าวคือ การแปลล่ามภาษามือจะฟังรายละเอียดข่าวจากเสียงของผู้ประกาศข่าวเป็นหลัก และถ่ายทอดสีหน้า แววตา และอารมณ์ ตามเนื้อหาของข่าว กล่าวคือ ผู้ประกาศข่าวจะอ่านข่าวตามรูปแบบของรายการกรณีสื่อข่าวรายละเอียดของข่าวค่อนข้างมาก ล่ามภาษามือต้องรอเวลาหรือดึงมือให้ช้าลงเพื่อฟังเนื้อหาข่าวให้จบ การเล่าข่าว รายละเอียดของข่าวสรุปมาเรียบร้อยแล้วล่ามภาษามือจะสามารถแปลได้เร็วขึ้น ปกติข่าวแต่ละข่าวย่อรายละเอียดค่อนข้างมาก ทำให้ล่ามภาษามือกังวลในการเก็บรายละเอียด ส่งผลต่อการแสดงทางสีหน้า หรือกรณีเป็นข่าวใหม่ มีคำศัพท์ใหม่ที่ไม่มีภาษามือ ล่ามภาษามือต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยการตีความและอธิบายด้วยบริบทปัจจัยอื่นให้คนหูหนวกเข้าใจ หรือใช้วิธีสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ ซึ่งวิธี

ดังกล่าวไม่ช่วยทำให้คนหูหนวกเห็นภาพได้ชัดเจน โดยจะเห็นได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการแปลของล่ามภาษามือ คือ ผู้ประกาศข่าว เนื่องจากเมื่อผู้ประกาศข่าวเริ่มอ่านข่าว/เล่าข่าว ล่ามภาษามือจะฟัง ตีความ จับประเด็น แล้วจึงเริ่มใช้ภาษามือแปลเพื่อให้เกิดภาพ ดังนั้น ทักษะการสื่อสาร การถ่ายทอดเนื้อหา การแบ่งวรรคตอน การถ่ายทอดอารมณ์ของผู้ประกาศข่าวเป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษลักษณ์ บัตรมาก (2558) พบว่า การสื่อสารของผู้ดำเนินรายการ ต้องให้ความสำคัญกับการใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ดำเนินรายการต้องสื่อสารให้คนหูเข้าใจได้มากที่สุด แต่ทั้งนี้ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ข่าวมีจำนวนมาก ผู้ประกาศข่าวจำเป็นต้องพูดเร็วเพื่อให้อ่านข่าวได้ครบ บางครั้งการอ่านข่าวในลักษณะพูดวนไปวนมา ส่งผลให้การใช้ภาษามือวนไปวนมาด้วยเช่นกัน หรือกรณีการแบ่งวรรคตอน เช่น คำว่า จักรยาน...ล่ามภาษามือทำภาษามือคำว่า จักรยาน ผู้ประกาศพูดต่อว่า ...ยนตร์ ส่งผลให้ต้องเปลี่ยนภาษามือให้ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวินารถ หงษ์ประยูร (2558) ที่พบว่า ในบางครั้งล่ามภาษามือเก็บสาระสำคัญได้มากแต่ก็ไม่ครบ แปลสิ่งที่พิธีกรพูดได้ไม่ทั้งหมด ไม่ครบ บางครั้งรายละเอียดปลีกย่อยของรายการล่ามภาษามือก็แปลข้ามไป และสอดคล้องกับความคิดเห็นของคนหูหนวกในงานวิจัยของ มณีนรัตน์ ศิริปัญญา (2557) ที่กล่าวว่า บางครั้งล่ามภาษามืออาจจะแปลไม่รู้เรื่อง เพราะผู้ประกาศอ่านเร็ว จึงแปลไม่ทัน ดังนั้น ผู้ประกาศข่าวจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ล่ามสามารถใช้ภาษามือ และแสดงออกทางสีหน้า แววตา ถ่ายทอดอารมณ์ได้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น

อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการแสดงออกทางบุคลิกภาพในการสื่อสาร คือ “บุคลิกภาพของล่าม” พบว่า การใช้ภาษามือของล่ามแต่ละคนจะสะท้อนถึงบุคลิกภาพของล่ามภาษามือ และบุคลิกของล่ามภาษามือก็สะท้อนผ่านการใช้ภาษามือด้วยเช่นกัน เช่น ล่ามภาษามือบางคนแปลแบบนิ่ง ๆ แสดงออกทางสีหน้าน้อย สื่อให้เห็นว่าบุคลิกภาพเป็นผู้ที่นิ่ง ๆ ล่ามภาษามือบางคนแปลภาษามือหวาน น่ารัก สื่อว่าเป็นบุคลิกอ่อนหวาน ใจเย็น ล่ามภาษามือบางคนมีการแสดงออกในการแปลมากกว่าปกติ สีหน้า แววตา ชัดเจน สื่อว่าเป็นคนกระตือรือร้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักของบุคลิกภาพ (ศูนย์นวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต, 2553) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม การเลี้ยงดู การเรียนรู้ สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ ก่อให้เกิดการสร้าง “เอกลักษณ์เฉพาะตัว”

2. ด้านการแต่งกาย แต่งหน้า และทรงผมของล่ามภาษามือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพภายใน ที่ทำให้เกิดความมั่นใจ และบุคลิกภาพภายนอกที่ทำให้คนหูหนวกเห็นภาษามือ การแสดงออกทางภาษากายได้ชัดเจน โดยส่วนใหญ่ยึดหลักการแต่งกายตามจรรยาบรรณของล่ามภาษามือ เลือกลีของเสื้อผ้ามีสีเข้มและไม่กลมกลืนกับฉากหลัง ไม่ใส่เครื่องประดับที่มีความแวววาว แต่งหน้าให้เห็นองค์ประกอบของใบหน้าเพื่อส่งเสริมให้การแสดงออกทางสีหน้าชัดเจนขึ้น แต่ทว่าไม่เด่นและสะดุดตาจนเกินไป จัดเก็บทรงผมให้เรียบร้อย ไม่ปิดบังใบหน้าและลำคอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวินารถ หงษ์ประยูร (2558) กล่าวว่า เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับของบุคคลที่ปรากฏตัวในรายการโทรทัศน์ภาษามือเพื่อคนหูหนวกต้องเป็นสีตามกฎของการล่ามภาษามือ เช่น สีดำ สีน้ำเงิน เพราะจะไม่รบกวนสายตาเวลาที่ผู้ชมจ้องมองภาษามือ ในขณะที่เครื่องประดับอาจจะไม่ได้ตามความเหมาะสมไม่รบกวนการแสดงภาษามือ การแต่งหน้าทำผมของพิธีกรระวังไม่ให้ทรงผมบดบังสีหน้าของพิธีกร

จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพภายในและบุคลิกภาพนอกเป็นสิ่งที่หลอมรวม และสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกลักษณะของบุคคลแต่ละคนอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพในการสื่อสารของล่ามภาษามือในรายการข่าวเพื่อการรับรู้ของคนหูหนวก เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กร หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนัก สนับสนุน ส่งเสริม และแก้ไขเพื่อให้ล่ามภาษามือสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้กรอบของล่ามภาษามือสามารถส่ง “เสียง” ไปยังคนหูหนวกได้อย่างชัดเจน

8. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การรับรู้ของคนหูหนวกผ่านล่ามภาษามือนั้น นอกจากองค์ประกอบในการแปลแล้ว บุคลิกภาพของล่ามภาษามือ เป็นอีกองค์ประกอบที่สำคัญ โดยล่ามภาษามือควรมีตั้งแต่บุคลิกภาพภายใน คือ มีความรู้ในเรื่องที่แปล ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ภาษามือที่มากพอ ทักษะการฟัง การตีความ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ล่ามภาษามือมีความมั่นใจในการแปลของตนเอง นอกจากนั้น

บุคลิกภาพนอกที่สำคัญในการแปล คือ การแสดงออกทางสีหน้า แววตา และการถ่ายทอดอารมณ์ ที่ล่ามภาษามือควรแสดงออกให้อยู่ในระดับที่มากเพียงพอ เพื่อให้คนหูหนวกเห็นได้ชัดเจน ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหา อารมณ์ของข่าวเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้บุคลิกภาพยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ล่ามภาษามือแต่ละคนมีอัตลักษณ์ บุคลิก ลักษณะในการแปลที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความจดจำ และสร้างชื่อเสียงให้กับล่ามภาษามือได้

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กสทช. ควรมีการเชิญสถานีโทรทัศน์มาร่วมพูดคุย แลกเปลี่ยน ชี้แจงเกี่ยวกับการให้บริการล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ เช่น สีของฉากหลัง การแต่งกาย การเตรียมสถานที่สำหรับล่ามภาษามือในการแปลข่าว เพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน นำไปสู่มาตรฐานของบริการล่ามภาษามือในรายการโทรทัศน์ และส่งผลต่อการรับรู้ของคนหูหนวกที่เพิ่มมากขึ้น

2. ควรจัดทำโครงการพัฒนาคำศัพท์ภาษามือสำหรับรายการโทรทัศน์ หรือคำศัพท์ใหม่ ๆ เพื่อให้ล่ามภาษามือมีคลังข้อมูลคำศัพท์ภาษามือที่เพียงพอสำหรับการแปล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มการสัมภาษณ์ผู้ประกาศข่าวเพื่อถามถึงความคิดเห็นในช่วงเวลาที่มีจอล่ามภาษามือขึ้น และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานี หรือผู้ที่ดูแลล่ามภาษามือของแต่ละสถานี เกี่ยวกับนโยบายการดูแลล่ามภาษามือ

2. เพิ่มสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านล่ามภาษามือหรือนักวิชาการด้านภาษามือ เพื่อให้ครอบคลุมทุกมิติในการศึกษา

3. เพิ่มกลุ่มตัวอย่างคนหูหนวก โดยสอบถามแต่ละภูมิภาคเพิ่มขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เน้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

รายการอ้างอิง

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564, 11 มกราคม). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย. https://www.dep.go.th/images/uploads/files/situation_Sep64.pdf.

ประกาศกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ. (29 พฤษภาคม 2552). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 77 ง หน้า 2-5.

เขมนิจ จามิกรณ์, เอกสิทธิ์ สนามทอง, อธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, และดวงเดือน จันทร์เจริญ. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ระดับมืออาชีพในประเทศไทย. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและวิจัย*, 12(2), 105-115.

ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคนพิการให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการโทรทัศน์. (5 กุมภาพันธ์ 2559). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 133 ตอนพิเศษ 35 ง หน้า 6-13.

บุษลักษณ์ บัตรมาก. (2558). กระบวนการสื่อสารและการสร้างคาแรกเตอร์ของผู้ดำเนินรายการเจาะข่าวตื่นและรายการวัวร์โซ (VRZO). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์]. <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/4841#>.

ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร. (2565, 26 พฤษภาคม). 7-38-55 Rule of Communication [Mehrabian]. ดร.ปิยนันท์ สวัสดิ์ศฤงคาร ความรู้มีไว้เพื่อแบ่งปัน. <https://drpiyanan.com/2022/05/26/7-38-55-rule-of-communication-mehrabian/>

- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *การเรียนรู้ระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. รุ่งไทยเพรส.
- มณีนรีตัน ศิริปัญญา. (2557). *ประสิทธิผลด้านการรับรู้และความเข้าใจข้อมูลข่าวสารของคนหูหนวก จากรายการโทรทัศน์ผ่านล่ามภาษามือ*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:148867.
- ศิวินารถ หงษ์ประยูร. (2558). การพัฒนารายการข่าวทางสื่ออินเทอร์เน็ตทีวี (IPTV) สำหรับคนหูหนวก. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 29(90), 291-312.
- ศุภณีย์วัชรกรรมกรเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). *หลักสูตรพัฒนาบุคลิกภาพ*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สันทวีกิจพรินต์ติ้ง.
- รุ่ง ศรีอัษฎาพร. (2558). *บุคลิกภาพและความสามารถในการสื่อสาร จากวัยเด็กสู่วัยทำงาน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิวรรณ อินทะกนก. (2559). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อารดา ครุจิต. (2560). *โทรทัศน์เพื่อการเข้าถึงของคนพิการ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- David K.Berlo. (1960). *The Process of Communication*. Holt, Rinehart and Winston.